

УДК 342.21

Погребиська А. О., ад'юнкт кафедри
адміністративної діяльності НАВС

Проблемні питання щодо застосування превентивних поліцейських заходів

У статті проводиться дослідження теоретичних проблем застосування превентивних заходів працівниками поліції.

Ключові слова: превентивні поліцейські заходи, попередження, превенція, профілактичний характер.

В статье проводится исследование теоретических проблем применения превентивных мер работниками полиции.

Ключевые слова: превентивные полицейские меры, предупреждения, превенция, профилактический характер.

The article studies the theoretical problems of the application of preventive measures by police officers.

Key words: preventive police measures, prevention, prevention, preventive character.

Актуальність теми. Термін «превенція» не розповсюджений та не закріплений в українському законодавстві, однак широко використовується та застосовується вченими-кримінологами та теоретиками кримінального права. В англійській мові prevent означає «запобігати, охороняти, попереджати, не допускати, оберігати». Відповідно prevention - «запобігання, попередження». Слово «превенція» є іншомовним, і з етимологічної точки зору має латинське утворення. Саме тому з'ясування його значення слід розпочати з латині. Превенція – латинський слово твір. Prae – попереду, уперед, перед, бути раніше [1, с. 528]. Verto – повертати, обертати, звертати, перевертати, спрямовувати, бути зверненням кудись [1, с. 702]. Praevenio – випереджати, передчасно приходити. Praeverto (prae + verito) – ... випереджати, обганяти, перевершувати; попереджати, запобігати, заважати [1, с. 542]. З невеликими відмінностями слово превенція тлумачиться в сучасному словнику іншомовних слів. Пре... (лат. prae – попереду) – префікс, що означає передування. Превенція (лат. praeventio < praevenio – попереджую) – спеціальне запобігання. Превентивний (лат. praeventivus) – запобіжний; той, що випереджає дії суперника [2, с. 556]. У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» превенція розглядається як запобігання злочинам [3, с. 919]. В аналогічному тлумачному словнику української мови слово превентивний трактується як попередження чогось, або запобігання чомусь [4, с. 552].

Виклад основного матеріалу. Змістом поняття «превенція» є одна суттєва ознака – «перед», тобто будь-яка дія чи подія повинна передувати іншій, вона повинна випереджувати очікувані наслідки інших дій або подій. Сполучення з «перед» виражають часові відношення та уживаються для позначення: 1) випередження в чому-небудь; 2) для позначення того, що відбувається на передодні настання чогось-небудь; 3) що відбувається на передодні чи їх-небудь дій [4, с. 722]. Обсяг поняття «превенція» можливо розглядати як складову випереджальних дій, які спрямовані на недопущення настання небажаних наслідків.

Термін «превенція» у праві використовується для визначення системи заходів, спрямованих на попередження правопорушень. Превенція - це: 1) сукупність заходів, що сприяють усуненню причин для здійснення правопорушень; 2) дія кримінального покарання в боротьбі із кримінальними правопорушеннями.

13. Мамедов Г. А. Координаційні повноваження прокурора з протидії злочинам, що вчиняються у виправних колоніях / Г. А. Мамедов // Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства : матер. круг. столу (Київ, 28 листопада 2013 р.). — Київ : ДПтС України : Інститут кримінально-виконавчої служби, 2013. — С. 70–73.
14. Європіна І. Координаційна діяльність прокуратури / І. Європіна // Прокуратура. Людина. Держава. — 2005. — № 8. — С. 30–35.
15. Координаційна діяльність прокурора : метод. рек. — Київ : Генеральна прокуратура України, 2009. — 47 с.
16. Степаненко І. О. Поняття і соціально-правове призначення контролю та нагляду під час соціальної адаптації осіб, які звільнені від відбування покарання / О. І. Степаненко // Сучасна наука-пенітенціарній практиці : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 4 грудня 2014 р.) — Київ : Інститут кримінально-виконавчої служби : Київський регіональний центр НАПрН України, 2014. — С. 231–232.
17. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В. Б. Аверьянова. — Київ : Юрінком Інтер, 1998. — 348 с.
18. Лемак Р. В. Прокурорський нагляд та контроль в установах виконання покарань / Р. В. Лемак // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. — 2007. — № 7. — С. 350–353.
19. Контрольные органы и организации России / под ред. А. П. Гуляева. — Москва : Юрид. лит., 2000. — 262 с.
20. Шестак В. С. Державний контроль в сучасній Україні (теоретико-правові питання) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. С. Шостак ; Нац. ун-т внутр. справ. — Харків, 2002. — 18 с.
21. Лемак Р. В. Прокурорський нагляд за додержанням законів в установах виконання покарань : монографія / Р. В. Лемак. — Харків : Право, 2013. — 224 с.
22. Горшенев В. М. Контроль как правовая форма деятельности / В. М. Горшенев, И. Б. Шахов. — Москва : Юрид. лит., 1987. — 176 с.
23. Бабкова В. С. Организационно-правовые проблемы контроля в прокурорской деятельности / В. С. Бабкова. — Харків : Легас, 2001. — 176 с.
24. Беляев В. П. Прокурорский надзор в правовом регулировании общественных отношений / В. П. Беляев // Конституционные основы организации и функционирования институтов публичной власти в Российской Федерации / В. П. Беляев. — Екатеринбург : Изд-во УрГЮА, 2001. — С. 242–244.
25. Ефимова В. В. Контроль в арбитражном процессе как способ устранения судебных ошибок : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.15 / В. В. Ефимова. — Саратов, 2004. — 203 с.